

Pachter J.R. Boerma uit Annerveenschekanaal op de Emma-hoeve

[onderzoek samen met J.R. Boerma uit Nijverdal]

- 5 RIJKSLANDBOUWLEERAAR VOOR DRENTHE
Assen, 30 December 1910.
No. 956.
Bericht op schrijven van betreffende
- 10 Den heer Boerma, Nieuweroord
M, Zeker A. Bos, directeur v/d Mij. Helenaveen te Helenaveen is niet naar wensch
geslaagd met het verhuren der boerderijen aldaar.
De maatschappij is daarom nu van plan het met een bedrijfsboer te probeeren, die
later, indien gewenscht en wanneer het van weerskanten goed bevalt, mogelijk pachter
15 zou kunnen worden.
Daar ik met den Directeur reeds vroeger over Uw zoon heb gesproken zooals U bekend
is, draagt hij mij op U eens te vragen of Uw zoon lust heeft het in Helenaveen eens
als bedrijfsboer te probeeren.
Wilt U mij in elk geval even, liefst spoedig, mededeelen of U in nader overleg
20 wenscht te treden, ja of neen. -
Grt J.Elema.
- 12 jan 1911 Helenaveen 12 Jan. 1911.
- 25 Den Heer J. R. Boerma.
Nieuweroord.
- Mijnheer!
Door afwezigheid ben ik eerst thans in de gelegenheid u te schrijven.
30 Zooals ik wel mag veronderstellen is u bekend, dat ik hier voor een bedrijf een
zetboer zoek. Daar 't hier veengronden zijn, is grondige kennis der veenkoloniale
landbouw een hoofdvereischte. Het bedrijf bestaat hoofdzakelijk uit bouwland met een
paar HA weiland.
De boer komt op de hoeve te wonen en moet voor 't geheele bedrijf zorgen.
35 Nu wenschte ik u te vragen of u lust hebt naar deze streken te komen, en of u gehuwd
zijt, daar 't voor 't bedrijf wenschelijk is, dat er een vrouw voor 't huishoudelijke
zorgt.
Zoo u ernstig over deze betrekking denkt, gelieve mij dit dan mede te deelen en
tevens op te geven waar u tot nu toe werkzaam geweest zijt.
40 Met 't oog opt 't zachte weer zal er al spoedig gewerkt moeten worden, zoodat ik
gaarne spoedig antwoord ontving.
Hoogachtend
A.Bos.
- 45 17 jan 1911 Helenaveen 17 Jan. 1911.
Den Heer J. R. Boerma. Jzn.
Nieuweroord.
- 50 Mijnheer!
In antwoord op uw schrijven dato 15 dezer j.l, deel ik u mede, dat ik 't wenschelijk
vind mondeling met u te spreken. Ik kan echter nog geen dag bepalen, daar ik niet
over mijn tijd kan beschiken, denk echter, dat ik u de volgende week hier kan
ontvangen.
55 U moet de reis maken van Hoogeveen met den morgensneltrein 8.20 over Utrecht
(overstappen) 's Bosch 12.4 hier wachten tot 1.51 naar Boxtel (overstappen), dan bent
u om 3.23 hier aan 't station Helenaveen.
De boerderij ligt ± ½ uur loopen van 't station, mijn woning ± 5/4 uur.
De reiskosten zal ik u vergoeden.
60 Ik zal u vermoedelijke de volgende week telegrafisch den dag opgeven.
Hoogachtend
A.Bos
- 65 30 jan 1911 Helenaveen 30 Jan. 1911.

Naspeuringen naar de N.V. Maatschappij Helenaveen: De Emma-hoeve

Den Heer J. R. Boerma. Jzn.
Nieuweroord.

Mijnheer!

70 In antwoord op uw schrijven dato 28 dezer j.l. deel ik u mede, dat u aangesteld zijt
als zetboer op de "Emma Hoeve" toebehoorende aan de Mij. Helenaveen alhier, onder de
navolgende conditie's:
1° weekgeld van f8.50 (acht gld. vijftig cent)
2° in den herfst een varken van minstens 100 K.° (honderd Kilo) 'tgeen uit de
75 aanwezige varkens wordt aangewezen.
3° 't houden van 12 (twaalf) kippen voor eigen gerief
4° vrij turf voor huisbrand.
5° zoover 't bedrijf 't oplevert als erwten, boonen, aardappelen enz. mag hiervan
voor eigen gerief genomen worden.
80 6° wanneer melkvee gehouden wordt, dagelijks twee liter zoete melk, van de ondermelk
en karnemelk zooveel als voor huiselijk gebruik noodig is.
7° van de zuivere winst 25% (vijf en twintig %)
van 't bedrijfskapitaal wordt 4% interest gerekend - de landpacht de drie eerste
jaren f45.- (vijf en veertig gld) per HA. 't vierde, vijfde en zesde jaar g50.-
85 (vijftig gld) per HA. - de inventarisposten der werktuigen van 't vee enz zal
jaarlijks in gemeen overleg worden opgemaakt.
Uwe bevestiging van dit schrijven tegemoet ziende verblijve
Hoogachtend
A. Bos

90

10 feb 1911 Helenaveen 10 Febr. 1911.
Den Heer J. R. Boerma Jzn.
Nieuweroord.

95

Mijnheer!

Wat de inrichting van 't bedrijf der Emma hoeve aangaat wenschte ik u eenige vragen
te stellen. Natuurlijk zijn er eenige werktuigen als karren, ploegen, eggen enz.
direct noodig. Voor u zal 't wel 't gemakkelijkst zijn zoo dit allen veenkoloniale
100 werktuigen zijn. Deze zullen echter uit 't Noorden (Drente of Groningen) betrokken
dienen te worden.
Wil mij daarom eens opgeven wat u denkt noodig te hebben, dan zoudt u daarvan
misschien nu nog in Hoogeveen of elders bestelling kunnen doen.
Later zal uw vader zeker wel behulpzaam willen zijn om 't een en ander voor ons te
105 bezorgen, indien er behoefte aan werktuigen zou zijn die hier onbekend zijn.
Wil mij tevens ook opgeven wanneer u naar hier denkt te kunnen komen.
Uw nader bericht te gemoet ziende verblijve
Hoogachtend
ABos

110

15 feb 1911 Helenaveen 15 Febr. 1911.
Den Heer J. R. Boerma Jzn.
Nieuweroord.

115

Mijnheer!

In antwoord op uw schrijven dato 12 dezer j.l. 't volgende:
Ik raad u aan een wagon van 5000 K.o aan te vragen voor uw goed.
De wagon te adresseren aan 't adres van de Mij. Helenaveen. (Naar mij, zoo u deze aan
120 uw adres op uw naam naar zendt, wij deze niet in ontvangst kunnen nemen en lossen.)
Ons direct een lijst te zenden van alles wat in de wagon is, zoodat de laadmeester
kan zien dat alles in orde ontvangen wordt. Als de wagon Dinsdag van Hoogeveen
vertrekt is deze uiterlijk Vrijdag hier. Zoo mogelijk zullen wij Zaterdagmorgen 25
dezer e.k. lossen en zorgen dat 't goed op de hoeve is voor den avond.
125 Wat 't gereedschap aangaat had ik nog 't volgende verzoek: is 't u nog mogelijk een
of twee karren te koopen (nieuw of oud) een ploeg, de twee eggen (een lichte en een
zware) en 't zaaibakje. U zoudt dit dan alles in de wagon mede kunnen zenden en hadt
u direct de werktuigen zooals u deze wenscht. Wat de prijs aangaat, laat ik u hierin
vrij, u kunt handelen naar omstandigheden.
130 Informeer in uw streek nog eens naar pootaardappelen, ik denk dat er nog noodig
zullen zijn, door den zachten winter is er meer land gereed gekomen dan verwacht was.

Naspeuringen naar de N.V. Maatschappij Helenaveen: De Emma-hoeve

Voor de opgaaf der wagon is noodig hoeveel stoelen, kisten, kasten, alzoo, van elk 's stuktal.

Hoogachtend

135 A.Bos.

31 okt 1917 Helenaveen, 31 Oct. 1917

Waarde Boerma!

140 Heden mijn boek naziende, kan ik je mededeelen, dat de Emma Hoeve hierin nog voorkomt met f7910.00.

De interest à 4% bedraagt dus f316.40.

Zie nu zelf maar wat je dit jaar boven de intrest kunt aflossen

groetend

145 A.Bos.

2 okt 1918 Door dezen deelen wij U mede dat door ons bij de Nationale Bankvereniging Groenerwege en Co. te Hoogeveen ter Uwer behoefte werd gestort F3500,= Waarover door U bij genoemde Bankvereniging kan worden beschikt.

150 U gelieve bij ontvangstname van dit geld deze brief aan Nationale Bankvereniging te vertonen.

1 Nov 1917 afgelost f310.06

12 Jan 1918 afgelost f500.-

15 Oct 1918 afgelost f500-

155 5 Dec 1918 afgelost f100

19 Dec 1918 afgelost f500=1910.06

31 dec 1918 In 1910 is voor de zuidelijke gronden van deze ontginning een hoeve gebouwd "Emma Hoeve."

160 Hoewel er verschillende geëdigden kwamen geen wenschte te huren.

Om als voorbeeld te strekken hoe veenkoloniale gronden bebouwd moeten worden werd ik zelf in 1911 pachter.

Als bedrijfsleider en onderpachter werd op dit bedrijf gezet J. Boerma uit

165 Nieuweroord bij Hoogeveen, een zoon van een Drenthse veenkoloniale boer. Boerma

ontving bedrijfskapitaal waarop 4% interest zou worden betaald en jaarlijks een gedeelte afgelost, na aflossing ging Boerma over als pachter en was de overwinst voor hem.

Het bijzonder droge jaar 1911 was voor deze nieuwe gronden zeer nadeelig, de oogst viel tegen.

170 Van 1911 tot 1916 werd geen rente betaald van het bedrijfskapitaal, het geleden verlies van 1911 werd ingewerkt de veestapel uitgebreid.

In 1917 hield hij op met schapen houden door er door een vreemde hond eenige schapen waren doodgebeten, ik kon hem niet meer bewegen verder nog schapen te houden.

175 In 1918 wordt een belangrijk gedeelte van het bedrijfskapitaal terugbetaald, ik heb hoop dat Boerma spoedig door zijn schuld heen is.

15 mei 1919 Door dezen deelen wij U mede, dat wij U de wijk tusschen 1 en 2 Horst

180 kunnen verpachten tot 1 November a.s. van dit jaar voor de prijs van F.100,=. Op voorwaarde dat U als huurder zorg draagt voor een goede afsluiting, zoodat het weidevee niet naar de aangrenzende velden kan overlopen.

20 jan 1920 In het bezit van Uw schrijven dato 16 Januari j.l. deelen wij U mede dat,

185 daar wij zelf niet zeker zijn of wij voldoende kalizout zullen kunnen kopen, wij U aanraden zelf voor den aankoop van de door U benodigde hoeveelheid te willen zorg dragen.

31 mrt 1922 In opdracht van de Directeur de heer A. Bos deelen wij U mede dat geen

190 verkopen door U mogen worden gedaan uit Uw bedrijf zonder machtiging.

7 apr 1922 Hiermede verzoeken wij U ons de afrekening over de maand maart van het bedrijf Emma Hoeve te doen toekomen.

27 jun 1922 Hierdoor deelen wij U mede dat het grasland op Uw boerderij gehooïd moet

195 worden om zooveel mogelijk veevoeder te verzamelen.

Naspeuringen naar de N.V. Maatschappij Helenaveen: De Emma-hoeve

16 sep 1922 Aan de ons verstrekte opgave ontbreekt nog een financieel overzicht.
Verzoek ons dit ten spoedigste te doen toekomen.

200

30 sep 1922

30 September 1922

Den Heer J. R. Boerma

Helenaveen

Mijnheer,

205 Hiermede bevestigen wij het onderhoud dat U hedenmorgen te onzen kantore gehad hebt,
waarbij wij U mededeelden dat wij het bedrijf der Emma-Hoeve, gezien de ongunstige
resultaten der laatste jaren, niet op dezen voet wenschen voort te zetten.

In verband hiermede zegden wij Uwe betrekking met 1 November aanstaande op.

210 Kunt U ons omtrent de voortzetting van het bedrijf voorstellen doen, dan zien wij
deze in de eerstvolgende week van U tegemoet.

Bevestiging van dit schrijven tegemoet ziende, verblijven wij

Hoogachtend

VOOR DE MAATSCHAPPIJ "HELENAVEEN", DE DIRECTEUR

A. Bos

215

5 okt 1922

5 October 1922

Den Heer J. R. Boerma

Helenaveen

220 Mijnheer,

In antwoord op Uw schrijven dato 4 dezer j.l. hebben wij de eer U het volgende mede
te deelen.

Uit Uw staat van 17 September j.l. geeft U een overzicht, dat tot 9 September j.l.

225 een geldelijk verlies geleden wordt van F.700.-. Uit Uw Staat van 4 dezer j.l. geeft
U aan dat de voorraden een waarde vertegenwoordigen van F.700,-, zoodat tot 17

September de onkosten gedekt zouden zijn.

Uwe opgave van 10 à 20.000 Kg aardappelen meer dan beraamd, op Uw staat dato 4 j.l.,
zullen toch rijkelijk noodig zijn om de kosten van rooien enz. te dekken, welke niet
gerekend zijn.

230 Uit Uw voorstel van 4 dezer j.l. blijkt niet waaruit de gelden gevonden moeten worden
om de arbeidsloonen te betalen; wel wordt gesproken over het aanstellen van ruimer
personeel. Waarvan moet dit alles betaald worden?

Buiten het aanschaffen van vee zullen voor mest arbeidsloonen enz. nog belangrijke
sommen noodig zijn, welke niet berekend zijn.

235 Uw voorstel om het bedrijf voort te zetten is te vaag, dan dat er redelijkerwijs op
kan worden ingegaan verdere gelden beschikbaar te stellen.

Om de boven omschreven redenen kunnen wij daarom op Uw voorstel niet ingaan.

Hoogachtend

VOOR DE MAATSCHAPPIJ "HELENAVEEN", DE DIRECTEUR

240 A Bos

245 20 okt 1922 Voor de goede orde deelen wij U mede dat [wij] onze opzichter van
Poederooyen opdracht hebben gegeven de varkens in het bedrijf der Emma hoeve te
verkopen. Waarvan wij U verzoeken daar nota te willen nemen.

22 jan 1923

Helenaveen, 22 Januari 1923

Aan heeren Commissarissen der Mij Helenaveen

250

Mijne Heeren,

Hiermede heb ik de eer mij met het volgende tot U te wenden.

255 In de jongste bestuursvergadering is er over het bedrijf der " Emma-hoeve "
gesproken, dit was naar aanleiding van mijn schrijven dato 29 October 1920 aan heeren
Commissarissen gericht, zoodat ik nu na ruim twee jaar deze zaak in behandeling zie
komen. Met de voorstellen, welke in de jongste vergadering over het bedrijf der Emma-
Hoeve gedaan zijn, kan ok mij niet vereenigen.

260 Ik wensch bij mijn voorstel te blijven gedaan in mijn schrijven dato 20 October 1920,
ware hierop toen behoorlijk ingegaan, dan zou het bedrijf der Emma-hoeve zeer

waarschijnlijk geen verlies gegeven hebben. Thans wensch ik behoorlijk schadeloos
gesteld te worden voor het door mij verstrekte bedrijfskapitaal.

Wanneer deze zaak geregeld is, kan besproken worden hoe het bedrijf der Emma-hoeve

Naspeuringen naar de N.V. Maatschappij Helenaveen: De Emma-hoeve

265 verder zal worden voortgezet. Mijn voorstel is om op het bedrijf der Emma-hoeve een
bouwknicht te plaatsen en hem te belasten zoowel met het bedrijf dezer hoeve als met
het kultuurland ten noorden der Emma-hoeve en hoeve Willem 111.
Beleefd verzoek ik U om mededeeling of het U schikt een vergadering te houden op 26
of 27 Jan. a.s. of welke overige dagen U vrij hebt, gelieve Uw antwoord te richten
aan den heer Jhr. v. Kretschmar v. Veen.
270 Een spoedige behandeling dezer zaak is zeer dringend gewenscht.
Hoogachtend verblijve
A. Bos.

275 29 jan 1923 Hiermede deelen wij U mede dat wij in den loop der volgende maand een
definitieve verandering in het bedrijf der Emma Hoeve zullen brengen en wij U na dien
tijd niet meer in onze dienst houden. Meent U tegen dien tijd nog niet geslaagd zijn
in het vinden van een andere werkkring dan zijn wij genegen U tijdelijk een onzer
leegstaande woningen in gebruik te geven.

280 31 dec 1924
Boerma.

jaar	personen	koeien	kalveren	geiten	varkens	schapen	paarden
1912	4	8	5	1	15		2
1913	4	9	2	1	16		2
285 1914	5	10	2		1		2
1915	5	13	6		8	8	2
1916	6	12	4		14	17	3
1917	7	16	1		9	27	3
1918	7	13	8	1	5		2
290 1919	7	4+3 stieren	13	1	22		2
1920	8	7	7	1	5		2
1921	7	8			4		2
1922	7	1	4		13		4
1923	7						
295 van Diepen.							
1924	11				42		

Totaal perceel-grootte 19 ha 25 a 31 ca in november 1910.
Huur f50 per ha per jaar. Van woeste gronden geen huur tot ze in gebruik worden
300 genomen. Inclusief de woeste gronden was de perceel-grootte 37 ha 8 a 5 ca.